

UNIA EUROPEJSKA

PARLAMENT EUROPEJSKI

RADA

Bruksela, 18 czerwca 2009 r.
(OR. en)

2008/0187 (COD)
LEX 1082

PE-CONS 3645/2/09
REV 2

TELECOM 100
COMPET 256
MI 189
CONSOM 106
CODEC 695

**ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
ZMIENIAJĄCE ROZPORZĄDZENIE (WE) NR 717/2007
W SPRAWIE ROAMINGU W PUBLICZNYCH SIECIACH
TELEFONII RUCHOMEJ WEWNĄTRZ WSPÓLNOTY
ORAZ DYREKTYWĘ 2002/21/WE
W SPRAWIE WSPÓLNYCH RAM REGULACYJNYCH SIECI
I USŁUG ŁĄCZNOŚCI ELEKTRONICZNEJ**

**ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO
I RADY (WE) nr .../2009**

z dnia 18 czerwca 2009 r.

**zmieniające rozporządzenie (WE) nr 717/2007
w sprawie roamingu w publicznych sieciach telefonii ruchomej wewnątrz Wspólnoty
oraz dyrektywę 2002/21/WE
w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 95,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu²,

¹ Opinia z dnia 15 stycznia 2009 (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym)

² Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 22 kwietnia 2009 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 8 czerwca 2009 r.

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie (WE) nr 717/2007¹ ustaliło wyjątkowe i tymczasowe limity opłat, jakie mogą być pobierane przez operatorów sieci ruchomych, na poziomie hurtowym oraz detalicznym, za świadczenie usług roamingu międzynarodowego dla połączeń głosowych inicjowanych i zakańczanych wewnątrz Wspólnoty. Rozporządzenie to określiło także zasady mające na celu zwiększenie przejrzystości cen i poprawę przekazywania informacji o opłatach użytkownikom usług roamingu ogólnowspólnotowego.
- (2) Komisja dokonała przeglądu zgodnie z art. 11 rozporządzenia (WE) nr 717/2007, który to artykuł wymagał: ustalenia, czy cele tego rozporządzenia zostały osiągnięte, dokonania przeglądu zmian wysokości opłat hurtowych i detalicznych z tytułu świadczenia klientom korzystającym z roamingu usług łączności głosowej i transmisji danych, w tym usług SMS i MMS, a także przedstawienia, w stosownych przypadkach, zaleceń dotyczących konieczności uregulowania tych usług. W swoim sprawozdaniu dla Parlamentu Europejskiego i Rady, zawartym w komunikacie z dnia 23 września 2008 r. dotyczącym wyników przeglądu funkcjonowania rozporządzenia (WE) nr 717/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie roamingu w publicznych sieciach telefonii ruchomej wewnątrz Wspólnoty oraz zmieniającego dyrektywę 2002/21/WE, Komisja stwierdziła, że właściwe jest przedłużenie okresu obowiązywania rozporządzenia (WE) nr 717/2007 poza termin 30 czerwca 2010 r.

¹ Dz.U. L 171 z 29.6.2007, s. 32.

- (3) Komisja stwierdziła ponadto, że zakres stosowania rozporządzenia (WE) nr 717/2007 należy rozszerzyć na świadczenie usług SMS i transmisji danych w roamingu we Wspólnocie. Specyfika rynków usług roamingu międzynarodowego, która uzasadniała przyjęcie rozporządzenia (WE) nr 717/2007 oraz nałożenie na operatorów sieci ruchomych obowiązków w zakresie świadczenia połączeń głosowych w roamingu ogólnowspólnotowym, dotyczy w równym stopniu świadczenia usług SMS i transmisji danych w roamingu ogólnowspólnotowym. Tak jak usługi głosowe w roamingu, usługi SMS i transmisji danych w roamingu nie są nabywane oddzielnie na poziomie krajowym, ale stanowią jedynie część szerszego pakietu usług detalicznych, jaki klienci nabywają od swojego operatora macierzystego, co ogranicza tym samym działanie mechanizmów konkurencyjnych. Podobnie, z uwagi na transgraniczny charakter przedmiotowych usług, krajowe organy regulacyjne, które mają za zadanie chronić i promować interesy klientów sieci ruchomych przebywających na ich terytorium, nie są w stanie kontrolować praktyk operatorów sieci odwiedzanej w innych państwach członkowskich.
- (4) Rozwiązanie problemów strukturalnych dotyczących roamingu powinno być łatwiejsze w ramach prawdziwie jednolitego rynku usług łączności ruchomej, który obecnie jeszcze nie w pełni funkcjonuje, ale który powinien stanowić ostateczny cel każdego ram regulacyjnych.
- (5) Z tego względu krajowe organy regulacyjne skupione w Europejskiej Grupie Regulatorów dla Sieci i Usług Łączności Elektronicznej (ERG) ustanowionej decyzją Komisji 2002/627/WE¹, w swojej odpowiedzi przekazywanej w ramach konsultacji społecznych w sprawie przeglądu rozporządzenia (WE) nr 717/2007, wezwały ponownie Komisję do podjęcia działań na poziomie wspólnotowym, zarówno w zakresie przedłużenia okresu obowiązywania rozporządzenia, jak i w zakresie uregulowania usług SMS i transmisji danych w roamingu.

¹ Dz.U. L 200 z 30.7.2002, s. 38.

- (6) Dane dotyczące zmian cen usług głosowych w roamingu ogólnowspólnotowym od czasu wejścia w życie rozporządzenia (WE) nr 717/2007, w tym w szczególności dane gromadzone przez krajowe organy regulacyjne, przekazywane co kwartał za pośrednictwem ERG, nie są wystarczająco przekonujące, aby wskazywać, że prawdopodobne jest utrzymanie konkurencji na rynku detalicznym lub hurtowym po czerwcu 2010 r. bez przyjęcia środków regulacyjnych. Dane te wskazują, że ceny detaliczne i hurtowe utrzymują się na poziomie lub są zbliżone do kwot określonych rozporządzeniem (WE) nr 717/2007, a konkurencja poniżej tych limitów jest bardzo ograniczona.
- (7) W przypadku wygaśnięcia w czerwcu 2010 r. zabezpieczeń regulacyjnych, które na mocy rozporządzenia (WE) nr 717/2007 mają zastosowanie do wewnątrzspólnotowych usług głosowych w roamingu na poziomie hurtowym i detalicznym, istniałoby znaczne ryzyko, że brak presji konkurencyjnej na rynku usług głosowych w roamingu oraz chęć operatorów sieci ruchomych do maksymalizacji przychodów z roamingu doprowadzą do sytuacji, w której ceny wewnątrzspólnotowych usług roamingu, na poziomie detalicznym i hurtowym, nie będą odzwierciedlać kosztów związanych ze świadczeniem tych usług, zagrażając tym samym realizacji celów rozporządzenia (WE) nr 717/2007. Należy zatem przedłużyć okres obowiązywania rozporządzenia (WE) nr 717/2007 o dwa lata poza termin 30 czerwca 2010 r., aby zapewnić sprawne funkcjonowanie rynku wewnętrznego poprzez zagwarantowanie konsumentom utrzymania korzyści wynikających z ochrony przed nadmiernymi – w porównaniu z konkurencyjnymi cenami krajowymi – opłatami z tytułu wykonywania i odbierania połączeń realizowanych w roamingu regulowanym, zapewniając równocześnie wystarczająco dużo czasu do rozwinięcia się konkurencji.

- (8) Obowiązki zawarte w niniejszym rozporządzeniu nie powinny zakłócać warunków konkurencji pomiędzy operatorami sieci ruchomych w obrębie Wspólnoty oraz nie powinny wprowadzać jakiegokolwiek przewagi konkurencyjnej, zwłaszcza na podstawie rozmiaru, rodzaju przepływu połączeń w roamingu lub rynku krajowego dostawcy usług roamingowych.
- (9) Aby zapewnić sprawne funkcjonowanie rynku wewnętrznego, przy jednoczesnym kontynuowaniu realizacji podwójnego celu polegającego na wyeliminowaniu nadmiernych cen oraz pozostawieniu operatorom swobody w zakresie konkurencji i innowacji, należy w dalszym ciągu obniżać, w trakcie przedłużonego okresu obowiązywania rozporządzenia (WE) nr 717/2007, ustalone w nim poziomy maksymalnych średnich opłat hurtowych za połączenia realizowane w roamingu regulowanym w celu odzwierciedlenia spadku kosztów, w tym redukcji stawek regulowanych za zakańczanie połączenia w sieci ruchomej w państwach członkowskich.
- (10) W celu stymulacji i wzmacniania trwałej konkurencji w przypadku różnych usług roamingu krajowe organy regulacyjne powinny zapobiegać dyskryminacji pomiędzy dużymi i małymi dostawcami usług, w szczególności w przypadku naliczania cen hurtowych.
- (11) Termin obniżki maksymalnych wysokości opłat hurtowych i detalicznych dla połączeń realizowanych w roamingu regulowanym w roku 2009 powinien zostać przesunięty z 30 sierpnia na 1 lipca, aby zapewnić spójność z obowiązkami dotyczącymi opłat z tytułu regulowanych wiadomości SMS, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu. W ten sposób użytkownicy usług głosowych i usług SMS w roamingu mogliby korzystać z nowych taryf w okresie, w którym jest największy popyt na te usługi.

- (12) W przypadkach, gdy maksymalne kwoty opłat nie są wyrażone w euro, mające zastosowanie opłaty maksymalne, zarówno w przypadku ich wartości początkowych, jak i wartości znowelizowanych powinny być ustalane w stosownej walucie poprzez zastosowanie referencyjnego kursu wymiany ogłoszonego w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w dniach określonych w niniejszym rozporządzeniu. W przypadku braku publikacji w określonym dniu, należy zastosować kurs opublikowany w pierwszym wydaniu *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* po tym dniu, które zawiera taki referencyjny kurs wymiany.
- (13) Ponieważ zgodność z maksymalną kwotą opłaty hurtowej, ustaloną rozporządzeniem (WE) nr 717/2007, ocenia się poprzez odniesienie do średniej ceny hurtowej stosowanej w rozliczeniach między dowolnymi dwoma operatorami w okresie 12 miesięcy, należy sprecyzować, że okres ten może być krótszy, na przykład w przypadku, gdy termin planowanej obniżki poziomu maksymalnej średniej opłaty hurtowej wypada przed upływem okresu 12 miesięcy.

- (14) Praktyka niektórych operatorów sieci ruchomych, polegająca na naliczaniu opłat za świadczenie połączeń głosowych w roamingu na poziomie hurtowym na podstawie minimalnych długości impulsów wynoszących do 60 sekund, a nie w oparciu o naliczanie sekundowe, zazwyczaj stosowane w przypadku innych opłat hurtowych naliczanych pomiędzy operatorami, powoduje zakłócenie konkurencji pomiędzy wspomnianymi operatorami a operatorami stosującymi inne metody naliczania opłat oraz szkodzi spójnemu stosowaniu maksymalnych cen hurtowych wprowadzonych rozporządzeniem (WE) nr 717/2007. Co więcej, stanowi ona dodatkową opłatę, która zwiększając koszty hurtowe, ma negatywne skutki dla cen usług głosowych w roamingu na poziomie detalicznym. W związku z tym operatorzy sieci ruchomych powinni zostać zobowiązani do rozliczania opłat za hurtowe świadczenie połączeń realizowanych w roamingu regulowanym w oparciu o naliczanie sekundowe.
- (15) W trakcie przedłużonego okresu obowiązywania rozporządzenia (WE) nr 717/2007 należy nadal corocznie obniżać maksymalne stawki eurotaryfy, zarówno za połączenia wykonane, jak i odebrane, w sposób zgodny obniżkami wymaganymi w początkowym okresie obowiązywania tego rozporządzenia, w celu odzwierciedlenia stałego spadku krajowych cen usług łączności ruchomej w ogóle, a także stałej obniżki kosztów świadczenia połączeń realizowanych w roamingu regulowanym. W ten sposób utrzymana zostanie ciągłość skutków tego rozporządzenia.
- (16) Zwiększenie różnic między maksymalnymi opłatami hurtowymi a opłatami detalicznymi, przewidziane w niniejszym rozporządzeniu, powinno pozwolić na poszerzenie operatorom pola do konkurowania w zakresie cen na poziomie detalicznym, zwiększając tym samym prawdopodobieństwo powstania prawdziwie konkurencyjnego rynku.

- (17) Niektórzy operatorzy ponoszą wyższe koszty hurtowe niż inni ze względu na położenie geograficzne lub inne okoliczności, takie jak trudne warunki topograficzne, regiony o niskiej gęstości zaludnienia oraz duże napływy turystów w krótkich okresach czasu.
- (18) Według szacunków ERG praktyka stosowana przez operatorów sieci ruchomych, polegająca na naliczaniu opłat za usługi roamingu na poziomie detalicznym na podstawie impulsów o długości powyżej jednej sekundy, zwiększyła w przypadku korzystania z eurotaryfy o około 24 % typowy rachunek za połączenia wykonane oraz o 19 % za połączenia odebrane. ERG stwierdziła również, że podwyżki te stanowią rodzaj ukrytej opłaty, ponieważ dla większości konsumentów zasady naliczania opłat nie są przejrzyste. Z tego względu ERG zaleciła pilne podjęcie działań w celu rozwiązania problemu różnych metod naliczania opłat na poziomie detalicznym, stosowanych w przypadku eurotaryfy.
- (19) Chociaż rozporządzenie (WE) nr 717/2007, wprowadzając eurotaryfę we Wspólnocie, określiło wspólne podejście w zakresie ochrony klientów korzystających z roamingu przed nadmiernymi opłatami z tytułu połączeń realizowanych w roamingu regulowanym, różnice w metodach naliczania impulsów, stosowane przez operatorów sieci ruchomych, poważnie szkodzą jej spójnemu stosowaniu. Oznacza to również, że pomimo wspólnotowego wymiaru i transgranicznego charakteru wewnątrzwspólnotowych usług roamingu występują różne podejścia do kwestii naliczania opłat za połączenia realizowane w roamingu regulowanym, co powoduje zakłócenie warunków konkurencji na jednolitym rynku.
- (20) Potrzebny jest zatem wspólny zbiór zasad dotyczących naliczania impulsów w przypadku eurotaryfy na poziomie detalicznym w celu dalszego wzmocnienia jednolitego rynku i zapewnienia w całej Wspólnocie jednakowego poziomu ochrony konsumentów korzystających z usług roamingu ogólnowspólnotowego na terytorium Wspólnoty.

- (21) Należy zatem zobowiązać operatorów świadczących, na poziomie detalicznym, połączenia realizowane w roamingu regulowanym do sekundowego naliczania swoim klientom opłat za wszystkie połączenia, które podlegają eurotaryfie, z zastrzeżeniem jedynie możliwości określania, w przypadku połączeń wykonywanych, minimalnej długości pierwszego impulsu, nieprzekraczającej 30 sekund. Umożliwi to operatorom pokrycie uzasadnionych kosztów ustanawiania połączeń oraz zapewni swobodę konkurencji za pomocą krótszych minimalnych długości impulsów. W przypadku połączeń odbieranych dopuszczenie minimalnej długości pierwszego impulsu nie znajduje uzasadnienia w przypadku eurotaryfy, ponieważ koszty hurtowe ustalane są w oparciu o naliczanie sekundowe, a szczególne koszty ustanowienia połączenia uwzględnione są już w stawkach za zakańczanie połączeń w sieci ruchomej.
- (22) Klienci nie powinni płacić za odbieranie wiadomości głosowych w sieci odwiedzanej, ponieważ nie są w stanie kontrolować długości takich wiadomości; nie powinno to mieć wpływu na inne mające zastosowanie opłaty z tytułu wiadomości głosowych, np. opłaty z tytułu odsłuchiwania takich wiadomości.
- (23) W odniesieniu do usług SMS w roamingu, dane rynkowe zgromadzone przez ERG i Komisję od czasu wejścia w życie rozporządzenia (WE) nr 717/2007 pokazały, że w obrębie Wspólnoty występuje nadal sytuacja, w której opłaty hurtowe za te usługi utrzymują się zasadniczo na stałym poziomie i nie są w logiczny sposób powiązane z kosztami. Podobnie jak w przypadku usług głosowych w roamingu, operatorzy nie są poddawani wystarczającej presji konkurencyjnej, aby obniżyć ceny hurtowe. Również ceny detaliczne dla usług SMS w roamingu utrzymały się, bez wyraźnego uzasadnienia, zasadniczo na stałym poziomie, charakteryzując się wysokimi marżami i znacząco przewyższając ceny odpowiednich krajowych usług SMS.

- (24) Tak jak w przypadku usług głosowych w roamingu, istnieje znaczące ryzyko, że nałożenie obowiązków w zakresie pułapów cenowych na poziomie hurtowym nie spowoduje automatycznej obniżki stawek dla klientów detalicznych. Z drugiej strony, podjęcie działań mających na celu obniżenie poziomu cen detalicznych bez rozwiązania kwestii poziomu kosztów hurtowych związanych ze świadczeniem tych usług mogłoby zaszkodzić pozycji niektórych, zwłaszcza mniejszych, operatorów, przez zwiększenie ryzyka zaniżania cen.
- (25) Co więcej, z uwagi na szczególną strukturę rynku usług roamingu i jego transgraniczny charakter, ramy regulacyjne z 2002 r. nie zapewniły krajowym organom regulacyjnym odpowiednich narzędzi do skutecznego rozwiązywania problemów związanych z konkurencyjnością, stanowiących podłoże wysokiego poziomu cen hurtowych i detalicznych w przypadku usług SMS w roamingu regulowanym. Nie gwarantuje to sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego i powinno być przedmiotem korekty.
- (26) W odpowiedzi udzielonej w ramach konsultacji społecznych w sprawie przeglądu funkcjonowania rozporządzenia (WE) nr 717/2007, prowadzonych przez Komisję, ERG stwierdziła również, że uznaje za konieczne uregulowanie usług SMS w roamingu, zarówno na poziomie hurtowym, jak i detalicznym, w celu doprowadzenia cen do poziomu lepiej odpowiadającego kosztom i cenom krajowym. Za odpowiednie uznała ona rozwiązania analogiczne do rozwiązań zastosowanych dla połączeń głosowych w roamingu. ERG zaleciła konkretnie wprowadzenie progu dotyczącego średniej stawki opłaty hurtowej pobieranej przez dowolnego operatora od innego operatora za usługi SMS w roamingu, a także rozszerzenie obowiązku dotyczącego eurotaryfy na ofertę w zakresie świadczenia usług SMS w roamingu według stawki nieprzekraczającej określonego progu maksymalnego.

- (27) Należy zatem nałożyć obowiązki regulacyjne w odniesieniu do usług SMS w roamingu regulowanym na poziomie hurtowym, aby ustalić bardziej uzasadnioną relację pomiędzy opłatami hurtowymi a kosztami świadczenia tych usług, oraz na poziomie detalicznym, aby chronić interesy klientów korzystających z roamingu.
- (28) Powyższe obowiązki regulacyjne powinny zacząć obowiązywać tak szybko, jak jest to możliwe, zapewniając jednocześnie operatorom, których one dotyczą, odpowiedni czas potrzebny na dostosowanie ich ofert w zakresie cen i usług w celu zapewnienia zgodności z wymogami.
- (29) Najbardziej skutecznym i proporcjonalnym podejściem do kwestii regulacji poziomu cen na poziomie hurtowym w zakresie wiadomości SMS w roamingu regulowanym jest ustalenie, na poziomie wspólnotowym, maksymalnej średniej opłaty za wiadomość SMS wysyłaną z sieci odwiedzanej. Średnia opłata hurtowa powinna mieć zastosowanie do rozliczeń pomiędzy dwoma dowolnymi operatorami sieci ruchomych we Wspólnocie w określonym czasie.
- (30) Limit ceny hurtowej w przypadku usług SMS w roamingu regulowanym powinien uwzględniać wszystkie koszty ponoszone przez operatora świadczącego usługę hurtową, w tym między innymi koszt zainicjowania połączenia, koszt przesłania oraz nieodzyskany koszt zakańczania wiadomości SMS w roamingu w sieci odwiedzanej. Operatorom świadczącym usługi SMS w roamingu regulowanym na poziomie hurtowym należy zatem zakazać wprowadzania odrębnej opłaty z tytułu zakańczania wiadomości SMS w roamingu w ich sieci, aby zapewnić spójne stosowanie zasad określonych w niniejszym rozporządzeniu.

- (31) Najbardziej skutecznym i proporcjonalnym podejściem do kwestii regulacji poziomu cen detalicznych w zakresie usług SMS świadczonych w ogólnowspólnotowym roamingu regulowanym jest nałożenie na operatorów sieci ruchomych wymogu oferowania swoim klientom korzystającym z roamingu eurotaryfy SMS, która nie przekracza określonego limitu cenowego. Eurotaryfę SMS należy ustalić na poziomie gwarantującym operatorom wystarczającą marżę, a zarazem odzwierciedlającą w bardziej uzasadniony sposób koszty detaliczne.
- (32) To podejście regulacyjne powinno zapewnić bardziej precyzyjne, niż miało to miejsce dotychczas, odzwierciedlenie kosztów związanych ze świadczeniem usługi w opłatach detalicznych z tytułu usług SMS świadczonych w roamingu regulowanym. Maksymalna wysokość eurotaryfy SMS, jaka może być oferowana klientom korzystającym z roamingu, powinna zatem odzwierciedlać rozsądną marżę w stosunku do kosztów świadczenia usługi SMS w roamingu regulowanym, pozostawiając jednocześnie operatorom swobodę konkurencji dzięki różnicowaniu ich ofert oraz dostosowaniu ich struktur taryfowych do warunków rynkowych i preferencji konsumentów. Tego rodzaju podejście regulacyjne nie powinno mieć zastosowania do usług SMS o wartości dodanej.
- (33) Klienci korzystający z roamingu nie powinni być obciążani żadnymi dodatkowymi opłatami z tytułu odbierania wiadomości SMS lub poczty głosowej w roamingu regulowanym w sieci odwiedzanej, ponieważ tego rodzaju koszty związane z zakańczaniem wiadomości rekompensuje już opłata detaliczna pobierana za wysłanie wiadomości SMS lub poczty głosowej w roamingu.

- (34) Eurotaryfa SMS powinna mieć automatyczne zastosowanie do wszystkich klientów korzystających z roamingu, nowych lub korzystających z roamingu od pewnego czasu, którzy świadomie nie wybrali lub świadomie nie wybiorą specjalnej taryfy roamingowej dla wiadomości SMS ani pakietu usług roamingu obejmującego wiadomości SMS w roamingu regulowanym.
- (35) Aby zagwarantować klientom korzystającym z roamingu połączenia od punktu wyjścia do punktu docelowego i interoperacyjność usług SMS w roamingu regulowanym, krajowe organy regulacyjne powinny interweniować, w odpowiednim czasie w przypadku gdy operator naziemnej sieci ruchomej, mający siedzibę w jednym państwie członkowskim, kieruje do krajowego organu regulacyjnego skargę dotyczącą pozbawienia abonentów jego sieci możliwości wysyłania lub odbierania wiadomości SMS w roamingu regulowanym do lub od abonentów naziemnej sieci ruchomej znajdującej się w innym państwie członkowskim, ze względu na brak umowy pomiędzy tymi dwoma operatorami. Takie interwencje powinny odbywać się zgodnie z art. 5 dyrektywy 2002/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie dostępu do sieci łączności elektronicznej i urządzeń towarzyszących oraz wzajemnych połączeń (dyrektywa o dostępie)¹, w sposób skoordynowany, zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 717/2007 oraz art. 21 dyrektywy 2002/21/WE².

¹ Dz.U. L 108 z 24.4.2002, s. 7.

² Dz.U. L 108 z 24.4.2002, s. 33.

- (36) Wiadomość SMS oznacza wiadomość tekstową w ramach usługi Short Message Service i różni się wyraźnie od innych wiadomości, takich jak wiadomości MMS lub wiadomości poczty elektronicznej. Aby rozporządzenie nie straciło na skuteczności, a jego cele zostały w pełni osiągnięte, należy zakazać wprowadzania jakichkolwiek zmian w zakresie parametrów technicznych wiadomości SMS dostarczanej w roamingu, które sprawiłyby, że różniłaby się ona od krajowej wiadomości SMS.
- (37) Średnie opłaty hurtowe za usługi transmisji danych w roamingu, pobierane przez operatorów sieci odwiedzanej od operatorów macierzystych klientów korzystających z roamingu, zgodnie z danymi zgromadzonymi przez krajowe organy regulacyjne, zdają się wykazywać tendencję zniżkową pomimo utrzymujących się wysokich cen usług transmisji danych w roamingu na poziomie hurtowym.

- (38) Wysoki poziom cen detalicznych w przypadku usług transmisji danych w roamingu budzi w dalszym ciągu zaniepokojenie i wskazuje, że konkurencja na rynku tych usług nadal nie jest wystarczająca. W przeciwieństwie jednak do rynku usług głosowych i SMS w roamingu, ograniczenia konkurencji występują na poziomie detalicznym, ponieważ klienci korzystający z roamingu mają inne możliwości dostępu do usług transmisji danych w trakcie pobytu za granicą, takie jak bezprzewodowy publiczny dostęp do internetu, bez związanych z tym ograniczeń ilościowych. W związku z tym regulowanie cen na poziomie detalicznym byłoby na tym etapie przedwczesne. Ponadto każde połączenie w roamingu powinno być wykonywane za zgodą użytkownika. Zatem bez wcześniejszej zgody ani prośby użytkownika nie powinno mieć miejsca pobieranie danych w roamingu, włącznie z aktualizacją oprogramowania i odbieraniem poczty elektronicznej, chyba że użytkownik stwierdzi, że nie chce korzystać z takiej ochrony.
- (39) Operatorzy macierzyści nie powinni obciążać klienta korzystającego z roamingu kosztami jakiegokolwiek usługi transmisji danych w roamingu, dopóki klient ten nie wyrazi zgody na świadczenie takiej usługi.
- (40) Należy jednak wprowadzić środki mające na celu poprawę przejrzystości cen detalicznych w przypadku usług transmisji danych w roamingu, w szczególności w celu wyeliminowania problemu szokująco wysokich rachunków, który stanowi barierę na drodze do sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego, a także zapewnienie klientom korzystającym z roamingu narzędzi potrzebnych im do monitorowania i kontrolowania własnych wydatków w zakresie usług transmisji danych w roamingu. Nie powinno również być przeszkód na drodze powstawania zastosowań lub technologii, które mogą stanowić zastępstwo lub alternatywę dla takich usług roamingowych jak WiFi, VoIP oraz komunikatory internetowe. Konsumentom powinni być o nich informowani, co umożliwi im dokonanie świadomego wyboru.

- (41) Operatorzy sieci ruchomych powinni zwłaszcza dostarczać swoim klientom korzystającym z roamingu zindywidualizowane informacje o taryfach obowiązujących tych klientów w zakresie usług transmisji danych w roamingu każdorazowo w momencie uruchamiania przez klientów usługi transmisji danych w roamingu po raz pierwszy po przybyciu do innego państwa członkowskiego. Informacje te powinny zostać przekazane na telefon komórkowy lub inne urządzenie mobilne klienta w sposób najbardziej odpowiedni dla ich łatwego odbioru i zrozumienia.
- (42) Aby ułatwić klientom zrozumienie skutków finansowych korzystania z usług transmisji danych w roamingu regulowanym, a także aby pozwolić im monitorować i kontrolować własne wydatki, operator macierzysty powinien podać przykłady zastosowań transmisji danych w roamingu, takich jak poczta elektroniczna, przesyłanie zdjęć i przeglądanie stron internetowych wraz ze wskazaniem przybliżonej ilości wykorzystywanych danych.
- (43) Ponadto w celu uniknięcia szokująco wysokich rachunków operatorzy sieci ruchomych powinni określić jeden lub więcej maksymalnych limitów wyrażonych w kwotach opłat lub objętości danych możliwych do pobrania, jakie obowiązywać będą klientów w związku z korzystaniem z usług transmisji danych w roamingu, wyrażonych w walucie, w której klient korzystający z roamingu otrzymuje rachunki, i które powinni zaoferować bezpłatnie wszystkim swoim klientom korzystającym z roamingu, a także informować ich o zbliżaniu się do wybranego limitu za pomocą odpowiedniej wiadomości ostrzegawczej. Po osiągnięciu wybranego maksymalnego limitu klienci nie powinni dłużej otrzymywać tych usług i ponosić opłat z ich tytułu, o ile nie zażądadają oni wyraźnie kontynuowania korzystania z tych usług zgodnie z warunkami określonymi w powiadomieniu. Klienci korzystający z roamingu powinni mieć możliwość wyboru któregośkolwiek z tych maksymalnych limitów wyrażonych w kwotach opłat lub objętości danych możliwych do pobrania w rozsądnym czasie lub możliwość odrzucenia tej opcji. O ile klienci nie zdecydują inaczej, powinni korzystać z domyślnego systemu limitów.

- (44) Tego rodzaju środki służące przejrzystości powinny być traktowane jako minimalne zabezpieczenia dla klientów korzystających z roamingu i nie powinny uniemożliwiać operatorom sieci ruchomych oferowania swoim klientom szeregu innych narzędzi, które ułatwiają klientom przewidywanie i kontrolowanie swoich wydatków w zakresie usług transmisji danych w roamingu. Wielu operatorów rozwija na przykład nowe oferty detaliczne w zakresie świadczenia usług roamingu według taryfy ryczałtowej, umożliwiające transmisję danych w roamingu za określoną opłatą i w ciągu określonego czasu aż do wykorzystania rozsądnego limitu danych. Operatorzy opracowują również systemy umożliwiające powiadamianie w czasie rzeczywistym klientów korzystających z roamingu o aktualnej kwocie do zapłaty za usługi transmisji danych w roamingu. Aby zapewnić sprawne funkcjonowanie rynku wewnętrznego, należy uwzględnić wspomnianą ewolucję rynków krajowych w zharmonizowanych przepisach.

- (45) Co więcej, ciągle wysoki poziom cen hurtowych w przypadku usług transmisji danych w roamingu wynika przede wszystkim z wysokich opłat hurtowych pobieranych przez operatorów sieci niepreferowanych. Takie opłaty spowodowane są ograniczeniami w sterowaniu przepływem połączeń, które nie zachęcają operatorów do jednostronnego obniżania standardowych cen hurtowych z uwagi na to, że połączenia będą odbierane niezależnie od naliczanej opłaty. Efektem tego jest wyjątkowe zróżnicowanie cen hurtowych. W niektórych przypadkach ceny hurtowe za transmisję danych w roamingu, obowiązujące w przypadku sieci niepreferowanych, są 30 razy wyższe niż ceny mające zastosowanie do sieci preferowanej. Te nadmiernie wysokie opłaty hurtowe z tytułu usług transmisji danych w roamingu prowadzą do znacznych zakłóceń konkurencji między operatorami sieci ruchomych wewnątrz Wspólnoty, które szkodzą sprawnemu funkcjonowaniu rynku wewnętrznego. Ograniczają także zdolność operatorów macierzystych do przewidywania swoich kosztów hurtowych, a tym samym do oferowania swoim klientom przejrzystych i konkurencyjnych pakietów taryfowych na poziomie detalicznym. Z uwagi na ograniczoną możliwość skutecznego rozwiązania tych problemów przez krajowe organy regulacyjne na poziomie krajowym należy zastosować limit ceny hurtowej do usług transmisji danych w roamingu. Limit ceny hurtowej należy ustalić na poziomie ochronnym, znacznie powyżej najniższych cen hurtowych dostępnych obecnie na rynku, aby poprawić warunki konkurencji i umożliwić rozwój konkurencyjnych tendencji na rynku, gwarantując jednocześnie lepsze funkcjonowanie rynku wewnętrznego z korzyścią dla konsumentów. Poprzez zlikwidowanie nadmiernych opłat hurtowych za transmisję danych w roamingu, które w niektórych przypadkach nadal obowiązują na rynku, poziom ochronny powinien uniemożliwiać powstawanie zakłóceń lub ograniczeń konkurencji pomiędzy operatorami sieci telefonii ruchomej przez cały okres stosowania rozporządzenia (WE) nr 717/2007.

- (46) Aby odzwierciedlić rozwój sytuacji na rynku oraz w obrębie ram regulacyjnych mających zastosowanie do łączności elektronicznej, konieczne jest zastąpienie odniesienia do „publicznych sieci telefonii” odniesieniem do „publicznych sieci łączności”. W celu zachowania spójności należy odpowiednio zmienić art. 1 ust. 5 dyrektywy 2002/21/WE.
- (47) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia, a mianowicie zmiana rozporządzenia (WE) nr 717/2007 i dyrektywy 2002/21/WE w celu utrzymania i dalszego rozwoju wspólnego zbioru zasad zapewniającego ochronę użytkowników publicznych sieci łączności ruchomej przed nadmiernymi opłatami za korzystanie z usług roamingu ogólnowspólnotowego podczas podróży we Wspólnocie (niezależnie od tego, czy dotyczy to połączeń głosowych, wiadomości SMS czy transmisji danych), przyczyniające się tym samym do sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego, przy jednoczesnym osiągnięciu wysokiego poziomu ochrony konsumentów i zachowaniu zasad konkurencji między operatorami sieci ruchomych, nie mogą zostać w wystarczającym stopniu osiągnięte w sposób bezpieczny, zharmonizowany i szybki przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary i skutki proponowanych działań mogą zostać lepiej zrealizowane na szczeblu wspólnotowym, Wspólnota może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (48) Niemniej jednak to wspólne podejście powinno być stosowane przez ograniczony czas, z zastrzeżeniem, że w wyniku przeglądu, jaki zostanie przeprowadzony przez Komisję, może zostać zmienione, okres jego zastosowania wydłużony lub może być ono również zastąpione alternatywnymi sposobami regulacji, w oparciu o odpowiednie zalecenia ze strony Komisji.

- (49) Komisja powinna dokonać oceny skuteczności rozporządzenia (WE) nr 717/2007 zmienionego niniejszym rozporządzeniem w świetle jego celów i wkładu we wdrażanie ram regulacyjnych i sprawne funkcjonowanie rynku wewnętrznego. W tym kontekście Komisja powinna rozważyć wpływ rozporządzenia na pozycję rynkową różnej wielkości operatorów świadczących usługi łączności ruchomej w różnych rejonach Wspólnoty, na rozwój, tendencje i przejrzystość w zakresie opłat detalicznych i hurtowych, ich stosunek do kosztów rzeczywistych, zakres, w jakim założenia oceny skutków załączonej do niniejszego rozporządzenia zostały potwierdzone, a także koszty przestrzegania rozporządzenia ponoszone przez operatorów i jego wpływ na inwestycje. W świetle rozwoju techniki Komisja powinna również rozważyć dostępność i jakość usług będących alternatywą dla roamingu (np. VoIP).
- (50) Przed dokonaniem omawianego przeglądu, a także w celu zagwarantowania stałego nadzoru usług roamingowych we Wspólnocie Komisja powinna sporządzić dla Parlamentu Europejskiego i Rady sprawozdanie okresowe zawierające ogólne streszczenie najnowszych tendencji w zakresie usług roamingowych i średniookresową ocenę postępu w zakresie realizacji celów rozporządzenia (WE) nr 717/2007 zmienionego niniejszym rozporządzeniem oraz ewentualnych alternatywnych możliwości realizacji tych celów.

- (51) Przed wysunięciem odpowiednich zaleceń Komisja powinna również ocenić, czy regulacja usług roamingowych może odbywać się we właściwy sposób w obrębie ram prawnych dotyczących komunikacji elektronicznej. Powinna ona dokonać szczegółowej oceny alternatywnych metod realizacji celów rozporządzenia (WE) nr 717/2007, takich jak:
- rozwiązywanie problemów na poziomie hurtowym poprzez wprowadzenie obowiązku oferowania rozsądnego i sprawiedliwego dostępu na bazie niedyskryminacji lub sprawiedliwych warunkach wzajemności;
 - przyjęcie podejścia opartego na oferowaniu klientom korzystającym z roamingu cen i warunków zbliżonych do konkurencyjnych cen i warunków obowiązujących na rynku sieci odwiedzanej, łącznie z możliwością uzyskania przez klienta różnych cen od różnych operatorów działających na rynku sieci odwiedzanej;
 - rozwiązywanie trudności w obrębie wspólnotowego prawa konkurencji.

W szczególności Komisja powinna w konsultacji z Organem Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej zbadać i dokonać oceny struktury konkurencji na rynku telefonii ruchomej prowadzącej do niekonkurencyjnych cen w roamingu, sporządzić dla Parlamentu Europejskiego i Rady sprawozdanie z wniosków i propozycji rozwiązania problemów strukturalnych na rynkach telefonii ruchomej, a zwłaszcza znoszenia barier w dostępie do rynku i rozszerzaniu działalności.

- (52) W związku z tym należy odpowiednio zmienić rozporządzenie (WE) nr 717/2007 i dyrektywę 2002/21/WE,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Zmiany w rozporządzeniu (WE) nr 717/2007

W rozporządzeniu (WE) nr 717/2007 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) tytuł otrzymuje brzmienie:

„Rozporządzenie (WE) nr 717/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie roamingu w publicznych sieciach łączności ruchomej wewnątrz Wspólnoty”;

2) w art. 1 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Niniejsze rozporządzenie wprowadza wspólne podejście do ochrony użytkowników publicznych sieci łączności ruchomej odbywających podróże wewnątrz Wspólnoty przed nadmiernymi, w stosunku do konkurencyjnych cen krajowych, opłatami z tytułu usług roamingu ogólnowspólnotowego za wykonywanie i odbieranie połączeń, wysyłanie i odbieranie wiadomości SMS oraz korzystanie z usług transmisji danych z komutacją pakietów, przyczyniając się tym samym do sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego, przy jednoczesnym osiągnięciu wysokiego poziomu ochrony konsumentów, pobudzeniu konkurencji i przejrzystości na rynku oraz tworząc zarówno inicjatywy na rzecz innowacji, jak i oferowania konsumentom większego wyboru.

Niniejsze rozporządzenie określa zasady dotyczące opłat, jakie mogą być pobierane przez operatorów sieci ruchomych za świadczenie usług roamingu ogólnowspólnotowego w zakresie połączeń głosowych inicjowanych i zakończonych wewnątrz Wspólnoty, wiadomości SMS wysyłanych i odbieranych wewnątrz Wspólnoty oraz usług transmisji danych z komutacją pakietów klientom korzystającym z roamingu za pośrednictwem sieci komunikacji ruchomej w innym państwie członkowskim. Ma ono zastosowanie zarówno do opłat pobieranych w rozliczeniach między operatorami sieci na poziomie hurtowym, jak również, w odpowiednich przypadkach, do opłat pobieranych przez operatorów macierzystych na poziomie detalicznym.”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Maksymalne opłaty określone w niniejszym rozporządzeniu są wyrażone w euro. W przypadku, gdy opłaty regulowane na mocy art. 3, 4, 4a i 4b oraz art. 6a ust. 3 i 4 są wyrażone w innych walutach, początkowe wysokości opłat maksymalnych zgodne z tymi artykułami są przeliczane na te waluty, w przypadku art. 3 i 4 przy zastosowaniu referencyjnych kursów wymiany obowiązujących w dniu 30 czerwca 2007 r., a w przypadku art. 4a i 4b oraz art. 6a ust. 3 i 4 przy zastosowaniu referencyjnych kursów wymiany ogłoszonych w dniu 6 maja 2009 r. przez Europejski Bank Centralny w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Na użytek określonych w art. 3 ust. 2 i art. 4 ust. 2 oraz w art. 6a ust. 4 dalszych obniżek maksymalnych opłat, zmienione wartości ustala się według referencyjnego kursu wymiany ogłoszonego w ten sam sposób w terminie jednego miesiąca poprzedzającego datę, od której zastosowanie mają nowe kwoty. Ten sam referencyjny kurs wymiany ma zastosowanie do rocznej zmiany opłat, o których mowa w art. 4a i 4b oraz w art. 6a ust. 3, jeżeli zmiany te są denominowane w walutach innych niż euro.”;

- 3) w art. 2 ust. 2 wprowadza się następujące zmiany:
- a) lit. b) - g) otrzymują brzmienie:
- „b) „operator macierzysty” oznacza przedsiębiorstwo, które świadczy klientowi korzystającemu z roamingu usługi naziemnej publicznej łączności ruchomej za pośrednictwem własnej sieci albo jako operator wirtualnej sieci łączności ruchomej lub odsprzedawca tych usług;
- c) „sieć macierzysta” oznacza naziemną publiczną sieć łączności ruchomej znajdującą się na terytorium państwa członkowskiego i wykorzystywaną przez operatora macierzystego do świadczenia usług naziemnej publicznej łączności ruchomej klientowi korzystającemu z roamingu;
- d) „roaming ogólnowspólnotowy” oznacza wykorzystanie telefonu komórkowego lub innego urządzenia przez klienta korzystającego z roamingu w celu wykonywania lub odbierania połączeń na terytorium Wspólnoty, a także wysyłania lub odbierania wiadomości SMS lub dokonywania transmisji danych z komutacją pakietów, podczas pobytu w innym państwie członkowskim niż państwo, w którym umiejscowiona jest sieć macierzysta klienta, dzięki uzgodnieniom między operatorem sieci macierzystej a operatorem sieci odwiedzanej;

- e) „połączenie realizowane w roamingu regulowanym” oznacza połączenie głosowe telefonii ruchomej wykonywane przez klienta korzystającego z roamingu, inicjowane w sieci odwiedzanej i zakończone w publicznej sieci łączności wewnątrz Wspólnoty lub połączenie odebrane przez klienta korzystającego z roamingu, które zostało zainicjowane w publicznej sieci łączności wewnątrz Wspólnoty i zakończone w sieci odwiedzanej;
- f) „klient korzystający z roamingu” oznacza klienta operatora świadczącego usługi naziemnej publicznej łączności ruchomej za pomocą naziemnej publicznej sieci ruchomej umiejscowionej we Wspólnocie, którego umowa lub uzgodnienia z jego operatorem macierzystym umożliwiają korzystanie z telefonu komórkowego lub innego urządzenia w celu wykonywania lub odbierania połączeń, wysyłania lub odbierania wiadomości SMS lub dokonywanie transmisji danych z komutacją pakietów w sieci odwiedzanej, dzięki uzgodnieniom między operatorem sieci macierzystej a operatorem sieci odwiedzanej;
- g) „sieć odwiedzana” oznacza naziemną publiczną sieć łączności ruchomej, umiejscowioną w państwie członkowskim innym niż państwo, w którym znajduje się sieć macierzysta, i pozwalającą klientowi korzystającemu z roamingu wykonywać lub odbierać połączenia, wysyłać lub odbierać wiadomości SMS lub dane w transmisji danych z komutacją pakietów, dzięki uzgodnieniom z operatorem sieci macierzystej;”;

b) dodaje się następujące litery:

- „h) „eurotaryfa SMS” oznacza jakąkolwiek taryfę, w której wysokość opłaty nie przekracza opłaty maksymalnej określonej w art. 4b, którą operator macierzysty może pobrać z tytułu świadczenia usług SMS dostarczanych w roamingu regulowanym zgodnie z tym artykułem;
- i) „wiadomość SMS” oznacza wiadomość tekstową w ramach usługi Short Message Service, złożoną głównie ze znaków alfabetycznych lub numerycznych, którą można przysyłać między dwoma numerami w sieci ruchomej lub stacjonarnej, przyznanymi zgodnie z krajowymi planami numeracyjnymi;
- j) „wiadomość SMS w roamingu regulowanym” oznacza wiadomość SMS wysłaną przez klienta korzystającego z roamingu, która była inicjowana w sieci odwiedzanej i zakańczana w publicznej sieci łączności we Wspólnocie, lub wiadomość SMS odebraną przez klienta korzystającego z roamingu, która była inicjowana w publicznej sieci łączności we Wspólnocie i zakańczana w sieci odwiedzanej;
- k) „usługa transmisji danych w roamingu regulowanym” oznacza usługę roamingu umożliwiającą przekazywanie lub odbieranie danych z komutacją pakietów przez klienta korzystającego z roamingu za pomocą telefonu komórkowego lub innego urządzenia mobilnego, w trakcie gdy jest ono podłączone do sieci odwiedzanej. Usługa transmisji danych w roamingu regulowanym nie obejmuje przekazywania lub odbierania połączeń realizowanych w roamingu regulowanym ani wiadomości SMS dostarczanych w roamingu regulowanym, ale obejmuje przekazywanie lub odbieranie wiadomości MMS.”;

4) w art. 3 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Średnia opłata hurtowa, o której mowa w ust. 1, obowiązuje w rozliczeniach między dowolnymi dwoma operatorami i obliczana jest za okres dwunastu miesięcy lub jakikolwiek krótszy okres pozostający do końca okresu obowiązywania maksymalnej średniej opłaty hurtowej określonej w niniejszym ustępie lub do czasu wygaśnięcia niniejszego rozporządzenia. Maksymalna średnia opłata hurtowa zostaje obniżona do 0,28 EUR i 0,26 EUR, odpowiednio od 30 sierpnia 2008 r. i 1 lipca 2009 r., a następnie do 0,22 EUR i 0,18 EUR, odpowiednio od 1 lipca 2010 r. i 1 lipca 2011 r.”;

b) w ust. 3 dodaje się akapit w brzmieniu:

„Ze skutkiem od dnia 1 lipca 2009 r., średnią opłatę hurtową, o której mowa w ust. 1, oblicza się dzieląc całkowity przychód z roamingu hurtowego przez całkowitą ilość minut roamingu hurtowego, wykorzystanych faktycznie do zapewnienia hurtowych połączeń roamingowych we Wspólnocie przez danego operatora w danym okresie, uzyskaną w wyniku kumulacji sekund, dostosowaną w celu uwzględnienia możliwości zastosowania przez operatora sieci odwiedzanej minimalnej długości pierwszego impulsu nieprzekraczającej 30 sekund.”;

5) w art. 4 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Opłata detaliczna (bez podatku VAT) na podstawie eurotaryfy, którą operator macierzysty może pobierać od swojego klienta korzystającego z roamingu za połączenie realizowane w roamingu regulowanym, może być różna dla różnych połączeń w roamingu, lecz nie może przekraczać 0,49 EUR za minutę każdego wykonanego połączenia lub 0,24 EUR za minutę każdego odebranego połączenia. Maksymalne ceny połączeń wykonanych zostają obniżone do 0,46 EUR i 0,43 EUR, a połączeń odebranych do 0,22 EUR i 0,19 EUR odpowiednio od 30 sierpnia 2008 r. i 1 lipca 2009 r. Maksymalne ceny połączeń wykonanych zostają dalej obniżone do 0,39 EUR i 0,35 EUR, a dla połączeń przychodzących do 0,15 EUR i 0,11 EUR odpowiednio od 1 lipca 2010 r. i od 1 lipca 2011 r.

Ze skutkiem od dnia 1 lipca 2010 r. operatorzy macierzyści nie pobierają od swoich klientów korzystających z roamingu żadnych opłat z tytułu odbierania przez nich wiadomości głosowych dostarczanych w roamingu. Nie ma to wpływu na inne odnośne opłaty, takie jak opłaty z tytułu odsłuchiwania takich wiadomości.

Ze skutkiem od dnia 1 lipca 2009 r., każdy operator macierzysty pobiera od swoich klientów korzystających z roamingu opłaty z tytułu świadczenia wszelkich połączeń realizowanych w roamingu regulowanym, do których stosuje się eurotaryfę, zarówno wykonanych, jak i odebranych, w oparciu o naliczanie sekundowe.

W drodze odstępstwa od akapitu trzeciego, operator macierzysty może określić minimalną długość pierwszego impulsu, nieprzekraczającą 30 sekund, dla połączeń wykonywanych, które podlegają eurotaryfie.”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Każdy klient korzystający z roamingu może żądać w dowolnym momencie po zakończeniu procedury określonej w ust. 3 zmiany eurotaryfy na inną lub przejścia na eurotaryfę. Każda zmiana musi zostać dokonana bezpłatnie w ciągu jednego dnia od otrzymania wniosku i nie może przewidywać warunków ani ograniczeń związanych z innymi elementami abonamentu, z tym że w przypadku, gdy klient korzystający z roamingu, który przystąpił do specjalnego pakietu roamingowego, obejmującego świadczenie więcej niż jednego rodzaju usług roamingu (tzn. usług głosowych, SMS lub transmisji danych), pragnie przejść na eurotaryfę, operator macierzysty może wymagać od klienta zmieniającego taryfę rezygnacji z korzyści związanych z innymi elementami tego pakietu. Operator macierzysty może przesunąć termin zmiany taryfy, tak aby poprzednia taryfa roamingowa obowiązywała przez określony okres minimalny nieprzekraczający trzech miesięcy.”;

6) dodaje się następujące artykuły:

„Artykuł 4a

Oplaty hurtowe za wiadomości SMS w roamingu regulowanym

1. Ze skutkiem od dnia 1 lipca 2009 r. średnia opłata hurtowa, jaką operator sieci odwiedzanej może pobrać od operatora sieci macierzystej klienta korzystającego z roamingu za wiadomość SMS dostarczaną w roamingu regulowanym, która została zainicjowana w sieci odwiedzanej, nie może przekraczać 0,04 EUR za wiadomość SMS.

2. Średnia opłata hurtowa, o której mowa w ust. 1, obowiązuje w rozliczeniach między dowolnymi dwoma operatorami i obliczana jest za okres dwunastu miesięcy lub jakikolwiek krótszy okres pozostający do czasu wygaśnięcia niniejszego rozporządzenia.
3. Średnią opłatę hurtową, o której mowa w ust. 1, oblicza się dzieląc całkowity przychód z opłat hurtowych, uzyskany przez operatora sieci odwiedzanej od wszystkich operatorów sieci macierzystej za zainicjowanie i przekazanie wiadomości SMS w roamingu regulowanym we Wspólnocie w danym okresie, przez całkowitą ilość tego rodzaju wiadomości SMS zainicjowanych i przekazanych w imieniu odpowiedniego operatora sieci macierzystej w tym okresie.
4. Operator sieci odwiedzanej nie pobiera od operatora sieci macierzystej klienta korzystającego z roamingu żadnej innej opłaty niż opłata, o której mowa w ust. 1, za zakończenie wiadomości SMS w roamingu regulowanym, wysłanej klientowi korzystającemu z roamingu w sieci odwiedzanej.

Artykuł 4b

Opłaty detaliczne za wiadomości SMS w roamingu regulowanym

1. Operatorzy macierzystości udostępniają, w sposób jasny i przejrzysty, eurotaryfę SMS określoną w art. 2 wszystkim swoim klientom korzystającym z roamingu. Eurotaryfa SMS nie wiąże się z jakimkolwiek abonamentem ani innymi stałymi lub okresowymi opłatami i może być połączona z dowolną taryfą detaliczną, z zastrzeżeniem pozostałych przepisów niniejszego artykułu.

2. Ze skutkiem od dnia 1 lipca 2009 r., opłata detaliczna (bez podatku VAT) według eurotaryfy SMS, którą operator macierzysty może pobierać od swojego klienta korzystającego z roamingu za wiadomość SMS dostarczaną w roamingu regulowanym wysłaną przez tego klienta, może być różna dla różnych wiadomości SMS dostarczanych w roamingu, ale nie może przekraczać 0,11 EUR.
3. Operatorzy macierzyści nie pobierają od swoich klientów korzystających z roamingu żadnych opłat z tytułu odbierania przez nich wiadomości SMS w roamingu regulowanym.
4. Począwszy od dnia 1 lipca 2009 r., operatorzy macierzyści stosują automatycznie eurotaryfę SMS w przypadku wszystkich klientów korzystających z roamingu, z wyjątkiem takich klientów, którzy dokonali już świadomego wyboru określonej taryfy roamingowej lub pakietu roamingowego, dzięki czemu korzystają z innej taryfy w zakresie wiadomości SMS w roamingu regulowanym niż taryfa, jaką zostaliby objęci w razie niedokonania takiego wyboru.
5. Począwszy od dnia 1 lipca 2009 r., operatorzy macierzyści stosują eurotaryfę SMS w przypadku wszystkich nowych klientów korzystających z roamingu, którzy nie dokonują świadomego wyboru innej taryfy w zakresie wiadomości SMS w roamingu lub pakietu taryfowego w zakresie usług roamingu, która przewiduje inną taryfę w zakresie wiadomości SMS w roamingu regulowanym.

6. Każdy klient korzystający z roamingu może, w dowolnym momencie, żądać przejścia na eurotaryfę SMS lub zrezygnować z niej. Zmiana taryfy musi nastąpić bezpłatnie w terminie jednego dnia roboczego od otrzymania wniosku i nie może podlegać warunkom ani ograniczeniom dotyczącym elementów abonamentu innych niż roaming. Operator macierzysty może przesunąć termin takiej zmiany taryfy, tak aby poprzednia taryfa roamingowa obowiązywała przez określony okres minimalny nieprzekraczający trzech miesięcy. Eurotaryfę SMS można zawsze połączyć z eurotaryfą.
7. Najpóźniej w dniu 30 czerwca 2009 r., operatorzy macierzyści poinformują indywidualnie wszystkich swoich klientów korzystających z roamingu o eurotaryfie SMS, o tym, że będzie ona obowiązywać najpóźniej od dnia 1 lipca 2009 r. w przypadku wszystkich klientów korzystających z roamingu, którzy nie dokonali świadomego wyboru określonej taryfy roamingowej lub pakietu roamingowego w odniesieniu do wiadomości SMS dostarczanych w roamingu regulowanym, a także o ich prawie do przejścia na eurotaryfę oraz rezygnacji z niej zgodnie z ust. 6.

Artykuł 4c

Parametry techniczne wiadomości SMS w roamingu regulowanym

Żaden operator macierzysty ani operator sieci odwiedzanej nie może dokonywać modyfikacji parametrów technicznych wiadomości SMS dostarczanych w roamingu regulowanym w sposób, który sprawiłby, że różniłyby się one od parametrów technicznych wiadomości SMS dostarczanych na jego rynku krajowym.”;

- 7) skreśla się art. 5;

8) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 6

Przejrzystość opłat detalicznych z tytułu połączeń realizowanych i wiadomości SMS dostarczanych w roamingu regulowanym

1. Aby zwrócić uwagę klienta korzystającego z roamingu na fakt, że będzie on podlegał opłatom roamingowym w przypadku wykonywania lub odbierania połączenia lub wysyłania wiadomości SMS, każdy operator macierzysty, z wyjątkiem przypadku, gdy klient powiadomił go o rezygnacji z tej usługi, udziela klientowi automatycznie za pomocą tekstowej usługi informacyjnej, bezpłatnie i bez zbędnej zwłoki, w momencie gdy klient znajdzie się na terytorium państwa członkowskiego innego niż państwo członkowskie jego sieci macierzystej, podstawowych zindywidualizowanych informacji o opłatach roamingowych (z uwzględnieniem podatku VAT) za wykonywanie i odbieranie połączeń oraz wysyłanie wiadomości SMS przez tego klienta w odwiedzanym państwie członkowskim.

Podstawowe zindywidualizowane informacje o cenach obejmują maksymalne opłaty, którymi klient może zostać obciążony zgodnie z posiadanym planem taryfowym, za:

- a) wykonywanie połączeń w odwiedzanym kraju, wykonywanie połączeń do państwa członkowskiego jego sieci macierzystej oraz za odbieranie połączeń; oraz
- b) wysyłanie wiadomości SMS w roamingu regulowanym w trakcie pobytu w odwiedzanym państwie członkowskim.

Informacja ta obejmuje również bezpłatny numer, o którym mowa w ust. 2, pod którym można uzyskać bardziej szczegółowe informacje oraz informacje o możliwości uzyskania dostępu do służb ratunkowych dzięki bezpłatnemu połączeniu z europejskim numerem alarmowym 112.

Klient, który powiadomił o rezygnacji ze wspomnianej automatycznej tekstowej usługi informacyjnej ma prawo w dowolnym momencie żądać ponownego nieodpłatnego uruchomienia tej usługi przez operatora macierzystego.

Operatorzy macierzyści przekazują, automatycznie i bezpłatnie, podstawowe zindywidualizowane informacje o cenach klientom niewidomym lub niedowidzącym, na ich życzenie, za pomocą połączeń głosowych.

2. Poza uprawnieniami wynikającymi z ust. 1, klienci mają prawo żądać w każdym rejonie Wspólnoty bardziej szczegółowych zindywidualizowanych informacji cenowych dotyczących opłat roamingowych obowiązujących w sieci odwiedzanej za połączenia głosowe, wiadomości SMS, MMS i inne usługi transmisji danych, a także informacji dotyczących środków służących przejrzystości obowiązujących na mocy niniejszego rozporządzenia, i uzyskać je bezpłatnie, za pomocą połączenia głosowego lub wiadomości SMS w sieci ruchomej. Wniosek taki składa się pod bezpłatnym numerem wskazanym w tym celu przez operatora macierzystego.
3. Operatorzy macierzyści zobowiązani są przy zawieraniu umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych udzielać wszystkim użytkownikom pełnych informacji dotyczących obowiązujących opłat roamingowych, w szczególności w zakresie eurotaryfy i eurotaryfy SMS. W przypadku każdorazowej zmiany opłat roamingowych operatorzy macierzyści zobowiązani są bez zbędnej zwłoki poinformować swoich klientów korzystających z roamingu o aktualnej wysokości tych opłat.

Operatorzy macierzyści podejmują niezbędne działania mające na celu dopilnowanie, by wszyscy ich klienci korzystający z roamingu wiedzieli o możliwości skorzystania z eurotaryfy oraz eurotaryfy SMS. Operatorzy macierzyści w szczególności informują wszystkich klientów korzystających z roamingu, w sposób jasny i bezstronny, w terminie do dnia 30 lipca 2007 r. o warunkach dotyczących eurotaryfy, a w terminie do dnia 30 czerwca 2009 r. o warunkach dotyczących eurotaryfy SMS. W rozsądnych odstępach czasu operatorzy macierzyści wysyłają w tym celu przypomnienie wszystkim klientom, którzy wybrali inną taryfę.”;

9) dodaje się następujący artykuł:

„Artykuł 6a

Przejrzystość oraz mechanizmy ochronne w zakresie transmisji danych w roamingu regulowanym

1. Zarówno przed, jak i po zawarciu umowy operatorzy macierzyści zapewniają odpowiednie informowanie klientów korzystających z roamingu o opłatach obowiązujących z tytułu korzystania przez nich z usług transmisji danych w roamingu regulowanym w sposób, który ułatwia klientom zrozumienie skutków finansowych tego rodzaju korzystania oraz pozwala im monitorować i kontrolować własne wydatki w zakresie usług transmisji danych w roamingu regulowanym zgodnie z ust. 2 i 3.

W stosownych przypadkach operatorzy macierzyści informują klientów, zarówno przed zawarciem umowy, jaki i regularnie po jej zawarciu, o zagrożeniach związanych z automatycznym i niekontrolowanym łączeniem się i pobieraniem danych w roamingu. Ponadto operatorzy macierzyści wyjaśniają klientom w sposób jasny i zrozumiały, jak można wyłączyć automatyczne połączenia i pobieranie danych w roamingu w celu uniknięcia niekontrolowanego korzystania z usług roamingu danych.

2. Począwszy od dnia 1 lipca 2009 r., za pomocą automatycznej wiadomości, operator macierzysty informuje klienta korzystającego z roamingu o tym, że korzysta on z usługi roamingu, a także dostarcza podstawowych zindywidualizowanych informacji o taryfach obowiązujących w przypadku świadczenia temu klientowi usług transmisji danych w roamingu regulowanym w danym państwie członkowskim, z wyjątkiem przypadku, gdy klient powiadomił go o rezygnacji z otrzymywania tej informacji.

Tego rodzaju podstawową zindywidualizowaną informację o taryfach dostarcza się na telefon komórkowy lub inne urządzenie klienta korzystającego z roamingu, przykładowo za pomocą wiadomości SMS, poczty elektronicznej lub okna dialogowego w komputerze każdorazowo, gdy klient korzystający z roamingu wjeżdża na teren państwa członkowskiego innego niż państwo członkowskie jego sieci macierzystej i po raz pierwszy uruchamia usługę transmisji danych w roamingu regulowanym w danym państwie członkowskim. Informacja dostarczana jest, gdy klient korzystający z roamingu uruchamia usługę transmisji danych w roamingu regulowanym, bezpłatnie, za pomocą właściwych środków ułatwiających jej otrzymanie i zrozumienie.

Klient, który powiadomił swojego operatora macierzystego o rezygnacji z automatycznej informacji o taryfach, ma prawo w dowolnym momencie żądać ponownego nieodpłatnego uruchomienia tej usługi przez operatora macierzystego.

3. W terminie do dnia 1 marca 2010 r. każdy operator macierzysty zapewnia wszystkim swoim klientom korzystającym z roamingu możliwość celowego i bezpłatnego wyboru usługi informowania o skumulowanej konsumpcji wyrażonej objętościowo lub w walucie, w której klient korzystający z roamingu otrzymuje rachunki z tytułu usług transmisji danych w roamingu regulowanym i która gwarantuje, że bez wyraźnej zgody klienta skumulowane wydatki z tytułu usług transmisji danych w roamingu regulowanym w określonym przedziale czasowym nie przekraczają określonej maksymalnej kwoty.

W tym celu operator macierzysty udostępnia jeden lub większą liczbę maksymalnych limitów finansowych na określone okresy użytkowania, pod warunkiem uprzedniego podania klientowi informacji o odpowiadającej im objętości danych. Jedna z tych maksymalnych kwot (domyślny próg finansowy) jest zbliżona do kwoty 50 EUR w miesięcznym okresie fakturowania (bez podatku VAT), jednak kwoty tej nie przekracza.

Operator macierzysty może alternatywnie wprowadzić progi wyrażone objętością danych, pod warunkiem, że klient będzie z wyprzedzeniem powiadamiany o odpowiadających im kwotach. Jednemu z tych progów (domyślnemu progowi objętościowemu) odpowiada kwota nieprzekraczająca 50 EUR w miesięcznym okresie fakturowania (bez podatku VAT).

Ponadto operator macierzysty może oferować swoim klientom korzystającym z roamingu inne progi, z różnymi tj. wyższymi lub niższymi maksymalnymi miesięcznymi limitami opłat.

W terminie do dnia 1 lipca 2010 r. domyślny próg, o którym mowa w akapicie drugim i trzecim, ma zastosowanie wobec wszystkich klientów, którzy nie wybrali innego progu.

Każdy operator macierzysty zapewnia również przesłanie odpowiedniego powiadomienia na telefon komórkowy lub inne urządzenie, przykładowo za pomocą wiadomości SMS, wiadomości poczty elektronicznej lub poprzez okno dialogowe w komputerze, gdy usługi transmisji danych w roamingu osiągną 80 % przyjętego limitu finansowego lub objętościowego. Klienci mają prawo zażądać od operatorów zaprzestania wysyłania takich powiadomień oraz zażądać w dowolnym momencie ponownego nieodpłatnego uruchomienia tej usługi przez operatora macierzystego.

W przypadku przekroczenia limitu finansowego lub objętościowego klient korzystający z roamingu otrzymuje powiadomienie o tym fakcie na telefon komórkowy lub inne urządzenie. Powiadomienie to określa procedurę, którą klient ma zastosować, jeśli pragnie, by usługi te były kontynuowane oraz koszt związany z każdą dodatkową wykorzystaną jednostką. Jeżeli klient korzystający z roamingu nie udzieli odpowiedzi, do której został wezwany w otrzymanym powiadomieniu, operator macierzysty zaprzestaje niezwłocznie świadczenia usług transmisji danych w roamingu regulowanym temu klientowi oraz naliczania opłat, dopóki klient korzystający z roamingu nie zażąda kontynuowania lub wznowienia świadczenia tych usług.

Począwszy od 1 listopada 2010 r., w przypadku, gdy klient korzystający z roamingu decyduje się skorzystać lub zrezygnować z usługi maksymalnej kwoty wydatków lub maksymalnego progu objętości danych, zmiana musi nastąpić bezpłatnie w ciągu jednego dnia roboczego od otrzymania wniosku i nie może obejmować warunków ani ograniczeń związanych z innymi elementami abonamentu.

4. Ze skutkiem od dnia 1 lipca 2009 r.:
- a) średnia opłata hurtowa, którą operator sieci odwiedzanej może pobrać od operatora sieci macierzystej klienta korzystającego z roamingu za świadczenie usług transmisji danych w roamingu regulowanym za pomocą tej sieci odwiedzanej, nie może przekraczać limitu ochronnego wynoszącego 1,00 euro na dzień 1 lipca 2009 r., 0,80 euro na dzień 1 lipca 2010 r. i 0,50 euro na dzień 1 lipca 2011 r. za megabajt przekazanych danych. Zastosowanie tego limitu ochronnego nie może prowadzić do jakichkolwiek wypaczeń lub ograniczeń konkurencji na hurtowym rynku roamingu danych w myśl przepisów art. 8 ust. 2 lit b) dyrektywy ramowej;
 - b) ta średnia opłata hurtowa obowiązuje w rozliczeniach między dowolnymi dwoma operatorami i obliczana jest za okres dwunastu miesięcy lub jakiegokolwiek krótszy okres pozostający do czasu wygaśnięcia niniejszego rozporządzenia;
 - c) średnią opłatę hurtową, o której mowa w lit. a), oblicza się dzieląc całkowity przychód z opłat hurtowych, uzyskany przez operatora sieci odwiedzanej od wszystkich operatorów sieci macierzystej z tytułu świadczenia usług transmisji danych w roamingu regulowanym w danym okresie, przez całkowitą ilość megabajtów faktycznie wykorzystanych w wyniku świadczenia tego rodzaju usług w tym okresie, uzyskaną w wyniku naliczania według kilobajtów.”;

10) w art. 7 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Krajowe organy regulacyjne udostępniają do publicznej wiadomości aktualne informacje dotyczące stosowania niniejszego rozporządzenia, w szczególności jego art. 3, 4, 4a, 4b i 6a, w sposób umożliwiający zainteresowanym stronom łatwy dostęp do tych informacji.”;

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W celu zapewnienia przestrzegania niniejszego rozporządzenia krajowe organy regulacyjne mogą interweniować z własnej inicjatywy. W szczególności organy te korzystają, o ile to konieczne, z uprawnień przysługujących im na mocy art. 5 dyrektywy o dostępie w celu zapewnienia odpowiedniego dostępu i wzajemnych połączeń, aby zagwarantować połączenia od punktu wyjścia do punktu docelowego oraz interoperacyjność usług roamingu, na przykład w sytuacji, gdy abonenci nie są w stanie wymieniać wiadomości SMS dostarczanych w roamingu regulowanym z abonentami naziemnej sieci ruchomej w innym państwie członkowskim w wyniku braku umowy umożliwiającej dostarczanie tych wiadomości.”;

11) art. 9 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 9

Sankcje

Państwa członkowskie przyjmują przepisy określające sankcje stosowane w przypadku naruszenia niniejszego rozporządzenia i podejmują wszelkie środki niezbędne dla zapewnienia ich wdrożenia. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające. Państwa członkowskie informują Komisję o tych przepisach w terminie do dnia 30 marca 2008 r. lub, w przypadku dodatkowych wymogów wprowadzonych w art. 3 ust. 2 i 3, art. 4 ust. 2 i 4 oraz art. 4a, 4b, 4c, 6, 6a i 7 rozporządzenia (WE) nr .../2009⁺, w terminie do ...^{**}, oraz informują ją niezwłocznie o wszelkich późniejszych zmianach mających wpływ na te przepisy.

⁺ Dz.U. L ...^{***}.”;

* Dz.U.: proszę wstawić numer niniejszego rozporządzenia.

** Dz.U.: proszę wstawić datę - dziewięć miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

*** Dz.U.: proszę wstawić miejsce publikacji niniejszego rozporządzenia.

12) art. 11 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 11

Przegląd

1. Komisja dokonuje przeglądu funkcjonowania niniejszego rozporządzenia i po przeprowadzeniu konsultacji publicznych przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie w tej sprawie w terminie do dnia 30 czerwca 2011 r. Komisja ocenia w szczególności, czy cele niniejszego rozporządzenia zostały osiągnięte.

Komisja dokonuje między innymi przeglądu:

- zmian wysokości opłat hurtowych i detalicznych z tytułu świadczenia klientom korzystającym z roamingu usług łączności głosowej, wysyłania wiadomości SMS i transmisji danych, a także odnośnych zmian w usługach łączności ruchomej na szczeblu krajowym w różnych krajach członkowskich, odrębnie dla klientów usług abonamentowych i klientów usług przedpłaconych; oraz jakości i szybkości tych usług;
- dostępności i jakości usług, łącznie z usługami będącymi alternatywą dla roamingu (usługi głosowe, SMS i przekazywanie danych), zwłaszcza w świetle rozwoju techniki;
- zakresu, w jakim konsumenci skorzystali z rzeczywistych obniżek cen usług roamingowych lub w inny sposób z obniżki kosztów świadczenia usług roamingowych, a także z różnorodności taryf i produktów dostępnych dla konsumentów o różnych potrzebach w zakresie korzystania z telefonu komórkowego;

- stopnia konkurencji na rynku detalicznym i hurtowym, a w szczególności pozycji rynkowej mniejszych, niezależnych lub nowopowstałych operatorów, w tym wpływu na konkurencję umów komercyjnych oraz stopnia wzajemnego połączenia operatorów.

Komisja dokonuje również oceny metod innych niż regulacja cen, które mogłyby być stosowane w celu stworzenia konkurencyjnego wewnętrznego rynku roamingu, mając przy tym na uwadze niezależną analizę przeprowadzoną przez organ europejskich regulatorów łączności elektronicznej. W oparciu o tę ocenę Komisja wysunie odpowiednie zalecenia.

2. Ponadto w terminie do 30 czerwca 2010 r. Komisja przygotowuje sprawozdanie okresowe dla Parlamentu Europejskiego i Rady, które zawiera podsumowanie nadzorowania świadczenia usług roamingu we Wspólnocie oraz ocenę postępu w realizacji celów rozporządzenia, w tym odniesienie do kwestii, o których mowa w ust. 1.”;

13) w art. 12 skreśla się słowa „w terminie do 30 sierpnia 2007 r.”;

14) w art. 13 rok „2010” zastępuje się rokiem „2012”.

Artykuł 2
Zmiana dyrektywy 2002/21/WE

Art. 1 ust. 5 dyrektywy 2002/21/WE otrzymuje brzmienie:

„5. Niniejsza dyrektywa oraz dyrektywy szczegółowe pozostają bez uszczerbku dla wszelkich środków szczególnych przyjętych w celu regulacji roamingu międzynarodowego w publicznych sieciach łączności ruchomej we Wspólnocie.”.

Artykuł 3
Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący